

Bestuurlijk beleidsplan Parochie Sint Willibrordus (2018-2021)

31 mei 2018

1-GESCHIEDENIS EN CONTEXT VAN DE NIEUWE PAROCHIE

Door de fusie ontstaat per 1 januari 2018 de Parochie Sint Willibrordus, die zich uitstrekt over het gebied waar voorheen sprake was van de parochie Heilige Vier Evangelisten en de parochie Sint Willibrordus. De nieuwe gecreëerde parochie heeft als naamdrager Sint Willibrordus en telt 13 geloofsgemeenschappen (die tot in het vorige decennium nog zelfstandige parochies waren), met evenzoveel kerken. De locatie Zevenaar omvat de voormalige parochies H. Andreas en Maria Koningin. De Maria Koninginkerk is reeds in 2003 gesloten. De geloofsgemeenschap Doesburg-Angerlo is ook zo'n dubbele gemeenschap. De kerk in Angerlo is in 2008 gesloten.

De locaties van Herwen-Aerdt, Lobith-Tolkamer en Lathum-Giesbeek omvatten ook twee dorpen, maar op die plaatsen is geen sprake geweest van kerksluiting.

De gemeenschappen van Zevenaar en Duiven zijn verreweg de grootste. Doesburg en Westervoort zijn ook grotere plaatsen, maar zijn qua geloofsrichting meer gemengd of daar zijn de katholieken in de minderheid. Van de kleinere plaatsen zijn Lathum, Aerdt en Tolkamer meer protestantse plaatsen.

Binnen de grenzen van onze nieuwe parochie vallen de burgerlijke gemeentes Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar. De laatste is ontstaan uit een fusie van Zevenaar en Rijnwaarden per 1 januari 2018.

Delen van de Liemers zijn zogenoemde krimpgebieden voor wat betreft de bevolking, met uitzondering van (de steden) Zevenaar, Duiven en Westervoort.

De Liemers is een streek die van oudsher grotendeels Rooms Katholiek is en waar het katholieke geloof hier en daar nog zichtbaar is in processies of schuttersvieringen en waar de kerk of de gelovige rituelen er in de beleving van mensen soms nog 'bij horen'. Dit neemt niet weg dat de betrokkenheid bij het kerkelijk leven niet groot is en dat de landelijke tendens van krimp en vergrijzing ook hier zeer merkbaar is.

Bovengeschetste ontwikkelingen roepen vragen op hoe we als kerk de toekomst tegemoet zullen treden. Niet alleen op pastoraal vlak moet daarop geanticipeerd worden, ook bestuurlijk. Het gaat dan om vragen als 'hoe gaan we om met de kerkelijke middelen als financiën, personeel en gebouwen in een context van enerzijds krimp in kerkbetrokkenheid en anderzijds schaalvergroting in organisatie.

In dit bestuurlijke beleidsplan willen we daartoe lijnen uitstippelen.

2-PASTORAAL BELEID

In tegenstelling tot bestuurlijk is er op pastoraal vlak sinds mei 2013 sprake van vergaande eenheid. Nu, vijf jaar later, is met de bestuurlijke fusie de eenheid compleet, zou je kunnen zeggen.

Aan de basis van de bestuurlijke fusie ligt het reeds ontwikkelde pastoraal beleidsplan 'Benieuwd en Dienstbaar' ten grondslag. 'Benieuwd en dienstbaar' geeft de kaders aan voor het pastoraat in de komende jaren (2017—2019). Doelstelling is vernieuwing. Vernieuwing betreft de inzet van het pastoraal team: ontwikkelen van één aantrekkelijk Eucharistisch Centrum, en van daaruit extra activiteiten gericht op jeugd en jongeren, nieuwe impuls geven aan het ouderenpastoraat en het stimuleren van nieuwe vormen van gemeenschap. En vernieuwing betreft de houding van parochianen: nadruk komt te liggen op een gerichtheid naar buiten. We zijn immers 'benieuwd' naar wat mensen beweegt, wat hun vragen zijn. En we willen 'dienstbaar' zijn aan initiatieven om de wereld meer leefbaar, meer menselijk te maken.

Vanuit de Adviescommissie Pastoraat en Organisatie van het Aartsbisdom (APO) wordt gevraagd dit zo concreet mogelijk in te vullen. Dit wordt inhoudelijk bedoeld: gevraagd wordt naar het duidelijke christelijke of katholieke accent voor wat betreft de gemeenschapsopbouw.

De vraag naar concretisering is ook een vraag naar nog scherpere keuzes: hoe ver gaat de ondersteuning van de geloofsgemeenschappen, ook als de betrokkenheid er minimaal is en nauwelijks sprake is van vitaliteit. En: heb je nog alle (kerk)gebouwen nodig voor je (liturgische) bijeenkomsten?

De opmerkingen van de APO zijn derhalve niet alleen van toepassing op het pastoraal beleid maar ook op het bestuurlijk beleid.

3-BESTUURLIJK BELEID

Algemeen geldt: het bestuurlijk beleid volgt het pastoraal beleid. Dat wil zeggen dat het er op gericht is het pastoraal beleid mogelijk te maken en te ondersteunen.

Het parochiebestuur heeft de eerste verantwoordelijkheid waar het gaat over de zorg voor het personeel en de vrijwilligers (3.1), het toezicht op de financiën (3.2), het onroerend goed (3.3); de parochiële begraafplaatsen (3.4), de zorg voor voldoende en adequate mogelijkheden tot communicatie met parochianen en de 'buitenwereld' (3.5). Het komend jaar komt er de nieuwe parochie-automatisering bij (3.6)

Ad 3.1-Personeel en vrijwilligers

Het bestuurlijk beleid met betrekking tot personeel is er op gericht dat er voldoende personeel kan worden aangesteld om de pastorale ambities waar te maken en dat de personeelsleden optimaal kunnen werken. Dit houdt op de eerste plaats in dat er voldoende financiële armslag moet zijn. Daarnaast draagt het bestuur zorg voor een gezonde werkomgeving, voor begeleiding bij ziekte of bij andere verstoringen in het werk en maakt het de noodzakelijke deskundigheidsbevordering mogelijk.

De samenvoeging van personeel en vrijwilligers uit de twee voormalige parochies vraagt om professionele aansturing.

3.1.1-Pastoraal personeel

Het pastoraal team bestaat uit een priester (pastoor), een bezoldigde diaken en twee pastoraal werkers (in totaal 3,8 fte). Het team wordt beperkt geassisteerd door een emeritus-priester (pater) en een onbezoldigde diaken.

3.1.2. Ondersteunend professioneel personeel

Er is professionele secretariële en administratieve ondersteuning voor het pastoraal team en het parochiebestuur en er is iemand beroepsmatig belast met het ondersteunen van de communicatie. In totaal gaat het hier om ruim 3 fte.

3.1.3 Vrijwilligers

De vrijwilligers zijn nagenoeg allemaal per geloofsgemeenschap georganiseerd. Het grootste deel is lid van een kerkkoor of verricht praktische werkzaamheden, zoals: bezorgen van het parochieblad, onderhouden van de begraafplaats of de gebouwen of is jaarlijks betrokken bij de actie kerkbalans.

Er is een vrijwilligersplan opgesteld in 2016 dat de basis vormt van kerkelijk vrijwilligerswerk in onze parochie. Meer dan voorheen is er aandacht voor risico-aspecten die aan vrijwilligerswerk kunnen zitten. Daarnaast is er een vertrouwenspersoon voor vrijwilligers aangesteld. Voor de komende beleidsperiode is het zaak om toe te zien op een passende implementatie en te zorgen voor aanpassingen, waar de ervaringen of de actualiteit dit vragen. De nieuwe privacywet die per 25 mei jl. is ingetreden vraagt ook van de parochie dat we 'AVG-proof' moeten zijn. Dat betekent dat we ons aan de nieuwe wet zullen houden aangaande het opslaan van en het omgaan met vrijwilligersgegevens.

3.2-Financiën

Met betrekking tot de financiën is er gedurende het fusiejaar gewerkt aan de harmonisatie van het financieel beleid ten behoeve van de nieuwe parochie. Naast de notitie 'Centrale Financiële Administratie' (CFA), zijn er afspraken gemaakt over de begrotingen, beleggingen, betalingen, boekingssystematiek, en verdeelsleutel in verband met de centrale baten en kosten.

Het is goed te weten dat er sinds vele jaren een structureel tekort is in de begroting van beide voormalige parochies. Bij de laatste visitatie van de bisdomstaf (februari 2018) is aan het nieuwe parochiebestuur te kennen gegeven binnen enkele jaren de begroting sluitend te maken.

Gezien het belang van dit verzoek zal de ‘werkgroep financiën’ van het parochiebestuur werk gaan maken van een meerjaren begroting.

3.3. Onroerend goed

Behalve kerkgebouwen en parochiecentra beschikt de parochie over panden en gronden. Het parochiebestuur draagt daar zorg voor, inclusief het onderhoud. Een en ander gebeurt in samenspraak met de lokale beheerders.

Zonodig kan beheer van onroerend goed uitbesteed worden. Wat betreft gronden is dat (al) het geval: deze zijn uitbesteed aan Van Dijk Agrivesta en Rentmeester/Witte.

De parochie bezit enkele panden en gronden die een historische waarde hebben. Dat houdt echter niet in dat we als kerk deze ten koste van alles moeten behouden. Immers, de kerk is geen vastgoedinvesteerder. Daar komt bij dat het onderhoud ervan steeds meer vergt van onze kerkelijke organisatie, in personele zin alsook in financiële zin.

Uit praktische overwegingen zijn in de afgelopen jaren daarom enkele panden alsmede gronden voor een goede prijs van de hand gedaan.

3.3.1 Kerkgebouwen en parochiecentra

De dertien geloofsgemeenschappen hebben evenzoveel kerken. Behalve Spijk beschikt iedere geloofsgemeenschap over een parochiecentrum dat tevens als lokaal secretariaat fungeert. In Spijk is het lokale secretariaat gevestigd bij een woning van een betrokken parochiaan.

Kerken zijn van oudsher symbolen van Gods tegenwoordigheid. Ze worden op de eerste plaats voor de eredienst gehouden. Kerkgebouwen zijn daarnaast belangrijk voor de dorpen.

Een eigen parochiecentrum is min of meer noodzakelijk voor geloofsgemeenschappen die willen werken aan een eigen pastoraal programma ‘nabijheid’. Een eigen, lokaal programma waar onderlinge ontmoeting een belangrijke plaats inneemt, vergt nu eenmaal een gelegenheid om samen te komen.

Voor zover dat nog niet het geval is (met name aan de kant van de Willibrordus) wordt z.s.m. een meerjaren onderhoudsplan opgesteld.

De kritische vragen van de APO leiden tot de conclusie dat er een fundamentele bezinning plaats moet vinden over de noodzaak van het voortzetten (van het beheer en onderhoud) van de 13 kerkgebouwen en parochiecentra.

Een en ander heeft het parochiebestuur doen besluiten een interne werkgroep ‘transformatie gebouwen’ in te stellen om zich te gaan buigen over al de genoemde gebouwen.

3.4 Parochiële begraafplaatsen

Het feit dat de parochie twaalf kerkhoven telt kan gezien worden als een goed. De gemeenschap die zorg draagt voor de eigen begraafplaats maakt daarin iets waar van zorg voor nabijheid. Daarnaast levert een kerkhof ook nog wat op in financiële zin.

Ook hier geldt: Met het oog op de toekomst is het wel goed om na te denken over beheer met minder vrijwilligers en het uitbesteden van bepaalde (zware of risicovolle) werkzaamheden.

Verder is het de zorg van het bestuur om zoveel mogelijk gelijkheid tussen de locaties te creëren voor wat betreft de kosten/tarieven en de mogelijkheden van parochianen voor het gebruik van het kerkhof. Het streven is dat er aan het einde van 2018 een nieuw beleid is ontwikkeld voor alle kerkhoven. Tevens komt er voor ieder lokaal kerkhof een huishoudelijk reglement.

3.5-Communicatie

Het bestuur zorgt er voor dat de continuïteit van de voorzieningen op dit gebied, te weten het parochiemagazine Op Weg, de website, de facebookpagina en de E-brief niet in gevaar komt en stelt zich ook garant voor de kwaliteit. Daartoe blijft ze beroepsmatige ondersteuning ter beschikking stellen. Waar nodig ondersteunen de overige bestuursleden de pastoor in representatieve taken.

Met betrekking tot ‘advertentie in Op Weg’: uit oogpunt van maatschappelijke betrokkenheid heeft het parochiebestuur besloten in de nieuwe Op Weg te (blijven) adverteren. Daarvoor is al een nieuw advertentiebeleid opgesteld.

3.6-Nieuwe parochie-automatisering

Tot op heden maakt de parochie gebruik van het pakket Navision voor het voeren van administraties op het gebied van de kerkbijdragen-, de kerkhoven-, de leden-, en de financiële administratie.

Er komt een nieuw systeem voor de parochie-automatisering, te weten Exact Online voor wat betreft de financiële administratie en DocBase voor de andere administraties. Het nieuwe systeem moet medio 2019 rond zijn.

Een projectgroep draagt zorg voor de verdere begeleiding van de overgang van het oude systeem naar het nieuwe systeem.

3.7-Werkwijze bestuur

3.7.1-Samenstelling

Het bestuur telt, naast de pastoor-voorzitter zes deskundige leden, die ieder een portefeuille behartigen. Elk bestuurslid heeft/ontwikkelt vervolgens een eigen werkorganisatie, die kan bestaan uit deskundigen en/of leden van locatieraden om haar/hem te adviseren en lokaal te assisteren.

3.7.2-De portefeuille pastoraat

De pastoor behartigt de portefeuille pastoraat. Hij kan voor bepaalde onderdelen vragen of een collega hem assisteert als 'adviseur' tijdens een bestuursvergadering. Jaarlijks is er een ontmoeting tussen het bestuur en het pastoraal team voor een fundamenteel gesprek over 'de grote lijnen' van het beleid en de actuele ontwikkelingen.

3.7.3-Relatie met de geloofsgemeenschappen

In de huidige situatie wordt gezocht naar een reële en werkbare vorm van communicatie en contact met de locatieraden.

Een keer per jaar houdt het bestuur een zogenoemde jaarvergadering waar alle leden van de locatieraden bij zijn uitgenodigd.

Daarnaast blijven de onderlinge contacten met en via de portefeuillehouders van wezenlijk belang.

Tot slot fungeert 'bestuurslid vrijwilligerszaken' als contactpersoon met de voorzitters van de geloofsgemeenschappen.

Het lijkt zinnig om als geloofsgemeenschap te definiëren: een locatie waar sprake is van een (desnoods minimaal) eigen pastoraal programma, een locatieraad of pastorale raad (van minimaal drie personen), waar pastorale kerntaken gefaciliteerd kunnen worden (uitvaarten, sacramenten) en waar een eigen organisatie is om het parochieblad te verspreiden en de actie kerkbalans te houden.

3.7.4-Faciliteren geloofsgemeenschappen

Geloofsgemeenschappen krijgen op basis van een begroting budget om eigen activiteiten te organiseren en een eigen pastoraal plan uit te voeren.

Het bestuur ziet er op toe dat de uitgaven van een locatie overeenstemmen met enerzijds reële en wenselijke pastorale ambities en anderzijds niet te ver uit de pas lopen met de inkomsten uit de opbrengsten van de diensten en de kerkbijdragen.

4 PASTORAAT

4.1-Advies

Het bestuur adviseert het pastoraal team inzake pastorale kwesties. Om dit goed te kunnen is het nodig dat het pastoraal team op essentiële punten het bestuur op de hoogte houdt. Alle belangrijke nieuwe initiatieven van het pastoraal team, die met het oog op 'vernieuwing' worden genomen, worden aan het bestuur gemeld.

4.1.1-Pastorale initiatieven

Uit het pastoraal beleidsplan 'benieuwd en dienstbaar' komen in ieder geval vijf zaken die extra aandacht behoeven.

4.1.1.1-Diaconie en contact met de PCI.

Diaconie, als dienstbaarheid aan mensen in nood, vormt een wezenlijk onderdeel van het christelijke pastoraat. Als kerk zoeken we bondgenoten ten einde ons optimaal te kunnen inzetten voor de medemens. We staan open voor samenwerking met andere christelijke kerken (oecumene) en/of instanties buiten de kerken (gemeentelijke overheden) op het terrein van diaconie. De intensieve contacten met onze eigen zelfstandige Parochiële Caritas Instelling (PCI) moet bijdragen aan een slagvaardige hulpverlening.

4.1.1.2-Activiteiten voor kinderen, jeugd en jongeren

Naast de vanzelfsprekende voorbereiding op de 1e Communie en het Vormsel mag er van het pastoraal team extra inzet gevraagd worden om activiteiten voor jongeren te organiseren, jongeren te betrekken bij de parochie of jongeren bij elkaar te brengen. Ook hiervoor geldt dat het mogelijk extra tijd (ten kost van de lokale geloofsgemeenschappen) en geld kost.

4.1.1.3 Aandacht voor ouderenpastoraat

Het pastoraal team wil tijd en aandacht schenken aan het ouderenpastoraat. Er is sinds enkele jaren al meer inzet van de pastores in vieringen in verzorgings- en verpleeghuizen. Ook blijken ouderen ontmoetingsdagen in een behoefte te voorzien, lokaal en centraal. Naast

deze activiteiten wil het pastoraal team zich nadrukkelijker profileren als gesprekspartner voor ouderen, waar het gaat om begeleiding op hun geestelijke weg.

4.1.1.4-Eén Eucharistisch Centrum: H. Andreaskerk Zevenaar

De bisschop heeft sinds 2012 voor iedere parochie in het aartsbisdom een Eucharistisch Centrum aangewezen: de H. Andreaskerk te Zevenaar voor de (oude) parochie Sint Willibrordus en de H. Remigiuserk te Duiven voor de (oude) parochie HH. Vier Evangelisten. Vanaf 2018 zou in principe één Eucharistisch Centrum volstaan. Per brief heeft de aartsbisschop (mei 2018) ons laten weten dat tot de Advent dit jaar (2018) de beide Eucharistische Centra aanblijven. Daarna blijft er één Eucharistisch Centrum voor de parochie Sint Willibrordus over, te weten de H. Andreaskerk in Zevenaar. Een Eucharistisch Centrum dient een soort middelpunt te vormen van alle mogelijke kerkelijke activiteiten, waar alle parochianen zich welkom en betrokken voelen.

4.1.1.5 –Liturgische activiteiten buiten het Eucharistisch Centrum

Het komend jaar wordt ook nagedacht over het aantal liturgische activiteiten buiten het Eucharistische Centrum. Iedereen kan zien dat de kerkgang op veel van die plaatsen zienderogen terugloopt. De vraag dient daarom gesteld aan het pastoraal team in hoeverre de inzet in de liturgie in alle gemeenschappen nog gerechtvaardigd is, c.q. of het liturgische programma niet een te grote organisatie vraagt in relatie met het aantal belangstellenden en of die inzet niet ten koste gaat van noodzakelijke inzet voor vernieuwing.

Daarentegen blijken vieringen in verzorgings-en verpleeghuizen te voorzien in een grote behoefte. De kerkgang aldaar is relatief hoog en meer inspirerend dan wat er op veel locaties gebeurt. Dat heeft wellicht te maken met de huiselijkheid, het persoonlijke contact en de eenvoud. Het pastoraal team zal daarom liturgische activiteiten in verzorgings-en verpleeghuizen (meer) blijven ondersteunen. Zie ook 4.1.1.3

Een en ander betekent dat dat ten koste gaat van de liturgische inzet van het pastoraal team in de locaties. Deze keuze is dus te verantwoorden.

De parallelle vraag die aan de geloofsgemeenschappen dient te worden gesteld is hoe zij de toekomst van de liturgie voor zich zien als het pastoraal team nog minder beschikbaar zou zijn voor de weekendvieringen en of een eventueel lokaal programma 'nabijheid' geregelde gebedsdiensten inhoudt, waarvoor de belangstelling zodanig is dat het onderhoud en het beheer van een eigen kerkgebouw noodzakelijk maakt.

Voorts denkt het pastoraal team aan het samenvoegen van de vieringen buiten het Eucharistische Centrum. Concreet denken zij aan clustering: meerdere locaties samen op een plek.

Vanaf 1 januari 2018 beschikt de parochie over 23 koren en zo'n 30 dirigenten en/of organisten die de weekendvieringen muzikaal verzorgen. Enkelen zijn in loondienst, anderen hebben een officiële overeenkomst van opdracht. De meesten krijgen een vergoeding op basis van declaraties. De financiële vergoeding loopt daardoor enorm uiteen. Het is aan te bevelen t.z.t. voor iedere dirigent/organist een overeenkomst van opdracht aan te bieden, waarbij een nieuw vergoedingstarief wordt afgesproken. Het nieuwe liturgieschema zal daarbij medebepalend zijn.

Sinds begin dit jaar zijn er door het bestuurslid 'vrijwilligers' contacten gelegd met bijna alle koren van onze parochie. Samen met het pastoraal team worden ze betrokken in het ontwikkelen van een nieuw korenbeleid, dat toekomstbestendig en kostenbesparend is.

SLOT

Als nieuw parochiebestuur staan we samen met u voor de opdracht om de nieuwe parochie Sint Willibrordus levensvatbaar te houden. Wellicht zijn de komende jaren cruciale jaren. We hopen dan ook op ieders betrokkenheid en/of inzet.